🔤 מש"ה – פותרים מילה חדשה

מילון · שורש · הקשר

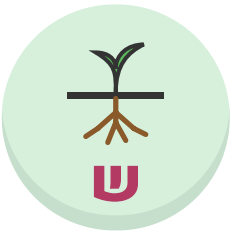
נתקעתם במילה לא מוכרת? יש לכם שלושה כלים – ואפשר לשלב ביניהם.

מילון

מחפשים את המילה במילון מודפס או דיגיטלי, ובוחרים מבין הפירושים את זה שמתאים למשפט.

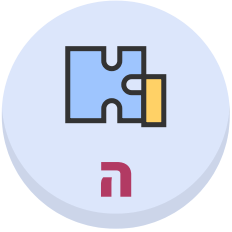
💡 "הרכזת ביקשה לפַנות את הפסולת מהחוף." במילון יש כמה פירושים ל"פינה/לפנות": לסוב לכיוון אחר, לרוקן ולסלק, לדבר אל מישהו

שורש

מוצאים את אותיות השורש ונזכרים במילים מוכרות מאותה משפחה. המשמעות המשותפת עוזרת לנחש.

💡 "מַעְבּוֹרֶת הגיעה לנמל." השורש ע־ב־ר, כמו לעבור, מעבר

הקשר

קוראים את המשפט שלפני המילה ואחריה, מחפשים רמזים ומנחשים פירוש שמתאים. בודקים: אם מחליפים את המילה בניחוש – האם המשפט עדיין הגיוני?

💡 "אחרי שש שעות הליכה היינו מוּתָּשִׁים, ורצינו רק לשכב ולנוח." הרמזים: שש שעות הליכה, לשכב ולנוח

תעודת זהות של טקסט

כותרת · במה · מוען · נמען · תאריך

לפני שצוללים פנימה – בודקים מי הטקסט: מאיפה הוא בא, מי כתב, למי ומתי.

כותרת · מהי כותרת הטקסט?

הכותרת מגלה על מה הטקסט ומה הכותב/ת רוצה שנרגיש או נדע

במה · היכן הטקסט פורסם?

הבמה מלמדת על אמינות הטקסט ועל הקהל שלו: עיתון, אתר, ספר, לוח מודעות, עלון, רשת חברתית, כרזה במסדרון.

מוען · מי כתב את הטקסט?

מי שכתב משפיע על מה שנכתב: מומחה/ית? מפרסם שרוצה למכור? ילד/ה שמספר/ת חוויה? כדאי לשאול – מה האינטרס שלו/ה?

נמען · למי נכתב או מיועד הטקסט?

הנמען קובע את השפה, את האורך ואת הסגנון

תאריך · מהו תאריך פרסום הטקסט?

התאריך אומר אם המידע עדכני, ועוזר להבין את התקופה שבה נכתב הטקסט.

➕ הרחבה: 📚 סוגה · 🎯 מטרה · 🔍 אמינות

יצרה: רוית ראש בן ישי · 🔎 קוראים חכם

🧭 לפני · תוך כדי · אחרי הקריאה

קוראים בשלושה שלבים

קורא/ת חכם/ה לא רק קורא/ת – הוא/היא מתכונן/ת, עוצר/ת ובודק/ת.

מתכוננים

מציצים בכותרת, בתמונות ובכותרות המשנה; ממלאים תעודת זהות; שואלים: מה אני כבר יודע/ת על הנושא? מה אני מנחש/ת שיהיה כאן?

💡 כותרת: "צבי מים חזרו לנחל"

עוצרים וחושבים

מסמנים מילים קשות (ופותרים במש"ה), עוצרים בסוף כל פסקה ושואלים: מה למדתי כאן? רושמים שאלות בשוליים.

💡 סימונים מוסכמים: ? – לא הבנתי, ! – מפתיע, ★ – חשוב.

מסכמים ובודקים

בודקים אם הניחוש התאמת, מסכמים במשפט אחד את הרעיון המרכזי, עונים על השאלות ומחברים לחיים: מה זה אומר לי?

💡 "ניחשתי נכון שהצבים חזרו בגלל ניקוי הנחל, ולא ידעתי שהם חיים עד 50 שנה."

🚦 מילות קישור – תמרורים בטקסט

הוספה · ניגוד · סיבה · תוצאה · דוגמה · סיכום

מילות הקישור הן כמו תמרורים: הן אומרות לנו לאן הטקסט פונה עכשיו.

➕ הוספה

וגם · בנוסף · יתר על כן · גם… וגם

ממשיכים באותו כיוון – עוד מידע או עוד טענה.

↔️ ניגוד

אבל · אולם · לעומת זאת · למרות

פנייה! מה שבא עכשיו שונה או הפוך ממה שנאמר קודם.

🌱 סיבה

כי · מפני ש · בגלל · הואיל ו

למה זה קרה? כאן מגיע ההסבר.

🎯 תוצאה

לכן · לפיכך · כתוצאה מכך · משום כך

מה יצא מזה? כאן מגיעה התוצאה או המסקנה.

💡 דוגמה

למשל · לדוגמה · כגון

עכשיו יבוא משהו מוחשי שממחיש את הרעיון.

⏱️ זמן ורצף

תחילה · אחר כך · בינתיים · לבסוף

סדר הדברים – מה קרה קודם ומה אחר כך.

🧾 סיכום

לסיכום · בקיצור · אם כן

מגיעים לשורה התחתונה – העיקר.

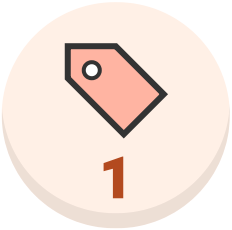
עוצרים בכל תמרור ושואלים: לאן הטקסט פונה?

יצרה: רוית ראש בן ישי · 🔎 קוראים חכם

☂️ רעיון מרכזי – מה העיקר?

מטרייה מעל הפרטים

הרעיון המרכזי הוא המטרייה – כל הפרטים בטקסט עומדים מתחתיה.

מה הנושא?

שואלים: על מי או על מה הטקסט? עונים במילה או שתיים.

💡 נושא: צבי מים.

מה נאמר על הנושא?

מחפשים את משפט המפתח – לרוב בתחילת הפסקה או בסופה. שואלים: מה הכותב/ת רוצה שאדע?

💡 "ניקוי הנחל החזיר אליו את הצבים."

מנסחים במשפט אחד

מחברים נושא + מה נאמר עליו למשפט אחד במילים שלי, בלי דוגמאות.

💡 "בזכות ניקוי הנחל חזרו אליו צבי המים."

❓ השאלה כטקסט – מפרקים את השאלה

קוראים את השאלה כמו שקוראים טקסט

לפני שעונים – קוראים את השאלה עצמה לאט, כמו טקסט קצר: מה היא מספרת לי ומה היא מבקשת?

1 קוראים את השאלה עד הסוף

קוראים את השאלה או ההוראה כולה, לאט, פעמיים אם צריך – גם את המילים הקטנות.

💡 "הסבירו מדוע חזרו הצבים לנחל, והביאו שתי ראיות מהטקסט."

2 מה השאלה כבר מספרת לי?

לפעמים השאלה עצמה נותנת מידע: על מי מדובר, באיזו פסקה לחפש, מה כבר ידוע.

💡 מהשאלה למדתי שהצבים חזרו – נשאר לגלות למה.

3 מסמנים את מילות השאלה

מקיפים מילות שאלה והוראה: מה, מי, מדוע, הסבירו, השוו, הביאו, הביעו דעה... ומסמנים מספרים ("שתי ראיות").

💡 מסמנים: "הסבירו", "מדוע", "שתי ראיות", "מהטקסט".

4 מה עליי לעשות כדי לענות?

מתכננים: איזה סוג תשובה נדרש (איתור, פרשנות או הערכה), כמה חלקים יש לה ומה חייב להופיע בה.

💡 צריך: סיבה (מדוע) + הסבר + שתי ראיות מהטקסט.

5 מבצעים ובודקים

כותבים את התשובה, וחוזרים לשאלה: עניתי על כל מה שסימנתי?

💡 "הצבים חזרו כי המים נקיים יותר

יצרה: רוית ראש בן ישי · 🔎 קוראים חכם

🧰 ארגז הכלים של הקורא/ת

שש אסטרטגיות של קוראים וקוראות חכמים

🔤 מש"ה

מילון · שורש · הקשר

נתקעתם במילה לא מוכרת? יש לכם שלושה כלים – ואפשר לשלב ביניהם.

🪪 תעודת זהות של טקסט

כותרת · במה · מוען · נמען · תאריך

לפני שצוללים פנימה – בודקים מי הטקסט: מאיפה הוא בא, מי כתב, למי ומתי.

🧭 לפני · תוך כדי · אחרי הקריאה

מתכוננים · עוצרים וחושבים · מסכמים ובודקים

קורא/ת חכם/ה לא רק קורא/ת – הוא/היא מתכונן/ת, עוצר/ת ובודק/ת.

🚦 מילות קישור

הוספה · ניגוד · סיבה · תוצאה · דוגמה

מילות הקישור הן כמו תמרורים: הן אומרות לנו לאן הטקסט פונה עכשיו.

☂️ רעיון מרכזי

מה הנושא? · מה נאמר על הנושא? · מנסחים במשפט אחד

הרעיון המרכזי הוא המטרייה – כל הפרטים בטקסט עומדים מתחתיה.

❓ השאלה כטקסט

קוראים את השאלה עד הסוף · מה השאלה כבר מספרת לי? · מסמנים את מילות השאלה · מה עליי לעשות כדי לענות? · מבצעים ובודקים

לפני שעונים – קוראים את השאלה עצמה לאט, כמו טקסט קצר: מה היא מספרת לי ומה היא מבקשת?

יצרה: רוית ראש בן ישי · 🔎 קוראים חכם